

Nařízení Rady (ES) ze dne 27. listopadu 2003, č. 2201/2003, o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1347/2000

=> nařízení Brusel II bis

Osnova dnešní přednášky

I. Historie úpravy aneb co předcházelo...

II. Nařízení Brusel II bis

II.1 působnost nařízení – věcná, osobní, územní, časová

a) řízení o rozvodu, rozluce a neplatnosti manželství

b) otázky rodičovské zodpovědnosti

II.2 uznání a výkon

a) obecná procedura

b) zvláštní procedura

III. Závěr

I. Historie úpravy aneb co předcházelo...

- čl. 293 (dříve 220) SES – subsidiární smlouvy
- Úmluva o pravomoci soudů a uznávání a výkon rozhodnutí ve věcech občanskoprávních a obchodních (tzv. Bruselská úmluva I)
- Maastrichtská smlouva o EU (čl. 29, 31)
- Úmluva o pravomoci soudů a uznání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských (tzv. Bruselská úmluva II)
- Amsterodamská smlouva (nová hlava IV – Vízová, azylová a přistěhovalecká politika a jiné politiky, čl. 65 an. SES)
- Nařízení Brusel II (č. 1347/2000)

Bruselská úmluva II

Cíle

- ✓ zabezpečení jednotného přístupu k soudům členských států (bez ohledu na státní příslušnost)
 - ✓ zabezpečení jednotného nakládání s rozhodnutími soudů čl. států – uznání a výkon cizích rozhodnutí
 - ✓ jednotná interpretace zabezpečená ESD
- s ohledem na další dynamický vývoj v oblasti mezinárodního práva procesního v rámci ES nikdy nevstoupila v platnost

Amsterodamská smlouva - Článek 65 SES

„Opatření v oblasti soudní spolupráce v občanských věcech s mezinárodním prvkem přijímaná podle čl. 67, pokud je to nutné k řádnému fungování vnitřního trhu, zahrnují mimo jiné:

a) zlepšení a zjednodušení

- systému doručování soudních a mimosoudních písemností do ciziny;*
- spolupráce při provádění důkazů;*
- uznání a výkonu soudních a mimosoudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, včetně rozhodnutí v mimosoudních věcech;*

b) podporu kompatibility norem členských států v oblasti kolizní a určení pravomoci;

c) odstraňování překážek dobrého fungování občanského soudního řízení, v případě nutnosti podporou kompatibility norem občanského práva procesního členských států.“

Nařízení Brusel II

Nařízení Rady (ES) ze dne 29. května 2000, č. 1347/2000, o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti obou manželů k dětem

- účinné od 1. března 2001
- fakticky diskriminuje zejména děti narozené mimo manželství
- již v květnu 2002 předložila Komise na popud Francie další návrh upravující rodičovskou zodpovědnost

II. Nařízení Brusel II bis

- používá se od 1. března 2005
- základní odlišnosti
 - rozšíření působnosti nařízení na všechna rozhodnutí týkající se rodičovské zodpovědnosti
 - zaručení práva dítěte být ve styku s oběma rodiči
 - předcházení únosům dětí v rámci EU

II.1 Působnost nařízení

- časová
- územní
- věcná – čl. 1 odst. 1 - občanskoprávní věci, které se týkají:
 - a) rozvodu, rozluky, prohlášení manželství za neplatné
 - b) přiznání, výkonu, převedení a úplného nebo částečného odnětí rodičovské zodpovědnosti

Negativní vymezení – čl. 1 odst. 3

- určení nebo popření otcovství
- osvojení
- příjmení a jméno dítěte
- vyživovací povinnost - !!! nařízení Brusel I
- správa jmění nebo dědictví
- opatření přijatá v důsledku trestných činů spáchaných dětmi

Řízení o rozvod

okolnosti, od kterých se odvíjí mezinárodní příslušnost

- obvyklé bydliště
- státní příslušnost
- domicil
- okolnosti stanovené vnitrostátním právem (tzv. zbytková příslušnost)

Rodičovská zodpovědnost – mezinárodní pravomoc

- obecné pravidlo – čl. 8 – obvyklé bydliště
- zachování příslušnosti podle předchozího obvyklého bydliště dítěte – čl. 9
- příslušnost v případech únosů dítěte – čl. 10
- pokračování příslušnosti – čl. 12
- příslušnost založená na přítomnosti dítěte – čl. 13
- zbytková soudní příslušnost – čl. 14

II.2 Uznání a výkon

- zásada vzájemné důvěry
- důvody pro neuznání omezeny na nezbytné minimum
- dvojí procedura
 - obecná
 - zvláštní
- § 68a – § 68c ZMPS

Obecná procedura

3 fáze

- uznání rozhodnutí
- prohlášení vykonatelnosti rozhodnutí
- výkon rozhodnutí

Uznání rozhodnutí

- automatické
- ex offo se o něm nevede řízení
- přezkoumání podmínek řízení je možné pouze na návrh, a to v samostatném řízení

Prohlášení vykonatelnosti rozhodnutí

- resp. exequatur
- konstatováno na základě návrhu kterékoli ze stran
- návrh podroben pouze formálnímu přezkumu

Výkon rozhodnutí

- možný jen tehdy, je-li předmětné rozhodnutí předtím prohlášeno za vykonatelné
- samotný výkon se řídí normami obsaženými v národním právním řádu

Důvody pro neuznání rozhodnutí ve věcech rozvodu

- zjevný rozpor s veřejným pořádkem státu místa uznání
- vady řízení, v němž bylo vydáno rozhodnutí pro zmeškání
- rei iudicate a překážky jí podobné

Důvody pro neuznání rozhodnutí ve věcech rodičovské zodpovědnosti - 1

- zjevný rozpor s veřejným pořádkem státu místa uznání (v úvahu - zájmy dítěte)
- vady řízení, v němž bylo vydáno rozhodnutí pro zmeškání
- dítěti odepřeno právo být slyšeno & porušeny základní procesní zásady státu místa uznání

Důvody pro neuznání rozhodnutí ve věcech rodičovské zodpovědnosti - 2

- rei iudicate a překážky jí podobné
- osobě, která tvrdí, že bylo rozhodnutím zasaženo do její rod. zodp., nebyla dána možnost být slyšena
- nedodržení postupu dle čl. 56

Zvláštní procedura

- eminentní zájem na rychlém výkonu
- použije se na rozhodnutí
 - o právu na styk s dítětem
 - o navrácení dítěte, které bylo neoprávněně zadrženo nebo odebráno

Zvláštní procedura

- rozhodnutí se automaticky uznávají
 - bez nutnosti prohlášení vykonatelnosti
 - bez možnosti námitky proti uznání rozhodnutí

Vztah mezi nařízením a jinými nástroji

- mezinárodní smlouvy uzavřené mezi členskými státy
- mnohostranné smlouvy
- Haagská úmluva o pravomoci orgánů, použitelném právu, uznávání, výkonu a spolupráci ve věcech rodičovské zodpovědnosti a opatření k ochraně dětí
- smlouvy se Svatým stolcem

III. Závěr - 1

- další krok k vytvoření prostoru svobody, bezpečnosti a práva
- aplikace nařízení a ČR
- ZMPS (pro oblast uznání a výkonu
§ 68a – § 68c)

III. Závěr - 2

- úvahy de lege ferenda - otázka unifikace kolizních norem
- Zelená kniha o rozhodném právu a příslušnosti soudů v rozvodových záležitostech
- návrh Komise na doplnění nařízení
 - červenec 2006

Děkuji za pozornost 😊

a

přeji hezký den!!!

